

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เยาวชนวัยรุ่นเป็นกลุ่มชนที่มีปัญหามาก เพราะวัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นผลให้วัยรุ่นเกิดมีปัญหาทั้งในค่านิยมส่วนตัวและสังคม ในสังคมต่าง ๆ พยายามที่จะฝึกวัยรุ่นในเรื่องความรับผิดชอบ การใช้เหตุผลและความกล้าหาญ เพื่อต้องการให้เด็กวัยรุ่นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ได้อย่างดี และ ถูกต้องตามระเบียบวินัยของสังคมเพื่อจะได้เป็นพลเมืองดี

Havighurst¹ นักจิตวิทยาคนสำคัญได้ชี้ให้เห็นว่าเด็กวัยรุ่นจะต้องประสบความสำเร็จในการพัฒนาการทั้งเจ็ดประการ จึงจะประสบความสำเร็จและความสุขในวัยผู้ใหญ่ได้ งานพัฒนาการทั้งเจ็ดที่ Havighurst เสนอได้แก่ ความสามารถที่จะเข้ากับเพื่อนฝูงรุ่นราวคราวเดียวกันได้ การเรียนบทบาทของผู้ใหญ่ การยอมรับคนและทัศนใจเองได้ การรับฟังเหตุผล การรู้จักเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง การศึกษาหาความรู้เพื่อความเป็นพลเมืองดี และรู้จักเลือกคุณค่าเป็นหลักยึดมั่นในชีวิต ปัญหาสำคัญของครูก็คือครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการช่วยให้เด็กวัยรุ่นในความรับผิดชอบบรรลุผลสำเร็จดังกล่าวนั้น

บทบาทของเยาวชนต่อสังคมมีทั้งด้านที่ดี และ ด้านที่เสีย กล่าวคือมีกลุ่มเยาวชนนักเรียน นักศึกษาร่วมกันออกไปบำเพ็ญประโยชน์เช่นการพัฒนาวัดในวันสำคัญของพุทธศาสนา การออกไปตั้งค่ายอาสาสมัครช่วยพัฒนาเขตชนบท การบริจาคโลหิตให้แก่โรงพยาบาล และการแสดงงานนิทรรศการต่าง ๆ ซึ่งส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สิ่งเหล่านี้

¹Havighurst Robert J. Human Development and Education (New York, Longmans Green and Co., 1955) p.p.135-136.

แสดงว่าเยาวชนมีบทบาทที่สำคัญต่อประเทศชาติ แต่ในทางตรงกันข้ามก็มีกลุ่มเยาวชนที่ก่อ
 กวนความสงบสุขและความปลอดภัยของสังคมด้วยการกระทำแบบต่าง ๆ ดังที่ปรากฏเป็นข่าว
 ในหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
 ซึ่งพระราชทานแก่สมาชิกสโมสรรไลออนส์ในประเทศไทยมีใจความว่า เรื่องเยาวชนเป็น
 ปัญหาใหญ่ เพราะเป็นปัญหาของอนาคตของชาติ ถ้าเยาวชนประพฤติเป็นอันธพาลไม่เรียน
 มั่วแต่ไปของสุมหาคความสำราญอย่างง่าย ๆ เช่นยกพวกตีกัน ไปเที่ยวสถานเริงรมย์
 อนาคตของชาติก็ไม่น่าจะมีคณมาก ดังนั้นเราจึงต้องช่วยกันค้นหารากฐานของพฤติกรรมเหล่านี้
 นี้และช่วยกันแก้ไขให้ได้² ปัญหาของเยาวชนเป็นปัญหาที่สามารถจะแก้ไขได้หลายด้าน เช่น
 ด้านการศึกษา ด้านการปกครอง โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้านสถาบันทางศาสนา และสถาบัน
 ครอบครัว

เป็นที่น่าสังเกตว่าเยาวชนที่ก่อปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมีเยาวชนที่ได้รับการศึกษาในสถาบัน
 การศึกษารวมอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้ง ๆ ที่เยาวชนเหล่านี้ได้รับการอบรมสั่งสอนจากครูโดย
 ตรงอยู่แล้ว คนจึงมักกล่าวว่าเด็กสมัยนี้จิตใจเสื่อมกว่าเด็กสมัยก่อน แต่ทางด้านวิชาการ
 เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วเพราะว่าการศึกษาในสมัยปัจจุบันเน้นหนักเฉพาะด้านวิชาการ
 วิชาชีพ ส่วนทางด้านศีลธรรมจรรยาของนักเรียนมีความสนใจลดน้อยลงมาก ซึ่งตามความ
 เป็นจริงแล้ว โรงเรียนจะต้องให้ความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและทางด้านพัฒนาจิตใจปลูกฝังคุณ-
 ธรรม ศีลธรรมและจรรยาให้แก่เด็กนักเรียนเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของสังคม ถ้าหากว่าพลเมือง
 มีแต่ความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ มีร่างกายแข็งแรง แต่หย่อนในค่านิยมศึกษา
 ศีลธรรม และจรรยาแล้ว สังคมก็จะมีกลุ่มชนที่เป็นภัยมากกว่าเป็นคุณ³

²ปี มาลากุล, พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการศึกษา (จันทร์เกษม, พฤษภาคม-
 มิถุนายน 2514) หน้า 17. พระราชดำรัส 5 มกราคม 2513.

³ปี มาลากุล, "คำปราศรัยเปิดสัมมนาว่าด้วยจริยศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
 ณ ศาลาสันติธรรม 20 กุมภาพันธ์ 2504" หนังสือสัมมนาว่าด้วยจริยศึกษา หน้า 15.

ถ้าย้อนหลังกลับไปพิจารณาการศึกษาในอดีต ก็เห็นว่าคนไทยมิได้ละเลยการ
อบรมในด้านศีลธรรมเลย⁴ เมื่อเยาว์วัยบิดามารดาเป็นผู้อบรมและประพฤติตนเป็นตัวอย่าง
ที่ดีแก่บุตรหลาน เมื่อเด็กเติบโตขึ้นการศึกษาของเด็กก็เปลี่ยนจากบ้านไปยังวัด ซึ่งในประวัติ
การศึกษาทั้งทางภาคตะวันออกและตะวันตกก็ยอมรับกันแล้วว่าการศึกษาเริ่มมาจากวัด โดยมี
พระเป็นอาจารย์ พระภิกษุเป็นผู้สอนทั้งวิชาการและเป็นผู้อบรมสั่งสอนศีลธรรมแก่ศิษย์ จึง
ทำให้เด็กชายสมัยก่อนใกล้ชิดกับศาสนามากขึ้นกว่าสมัยปัจจุบัน⁵ นอกจากนี้การสอนศีลธรรม
จริยศึกษายังแฝงอยู่ในรูปของวรรณคดีไทยที่เรียบเรียงขึ้นในสมัยต่าง ๆ หลายเล่มที่มุ่งจะสอน
ให้ประชาชนมีความประพฤติดีมีศีลธรรมไม่กล้ากระทำความผิดและเกรงกลัวต่อบาป หนังสือเหล่านี้
นั้นได้แก่ ไตรภูมิพระร่วง สุภาษิตพระร่วง มหาชาติคำหลวง และพระมาลัยคำหลวง เป็น
ต้น การสอนศีลธรรมได้ดำเนินมาจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่ง
กรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งได้ทรงเริ่มจัดการศึกษาให้กับประชาชนโดยโรงเรียนและโปรดให้สอนวิชา
ศีลธรรมจรรยาด้วยเพราะทรงวิตกไปว่าเด็กจะห่างเหินจากศาสนามากขึ้น ชาคธรรมะประจำ
ใจ การจะฝึกหัดค่านักขรวิธีอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ จึงควรสอนธรรมะศีลธรรมจรรยาใน
โรงเรียนทั้งในกรุงและตามหัวเมือง

สมัยก่อนปี พ.ศ. 2479 วิชาศีลธรรมอยู่ในรูปวิชาจรรยา ธรรมจริยาบ้าง และ
จัดอยู่ในประเภทสามัญศึกษา ต่อมาจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นวิชาศีลธรรมตามแผนการศึกษาชาติ
พ.ศ. 2479⁶ ในแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2503 ได้เห็นความสำคัญของการสอนศีลธรรมยิ่ง

⁴ กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2507), หน้า 249.

⁵ Ibid หน้า 323.

⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2507), หน้า 78.

ขึ้น จึงได้ระบุไว้ชัดเจนในความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติดังต่อไปนี้⁷

1. จริยศึกษา ให้นักเรียนมีศีลธรรม มีหิริโอตตัปปะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตัว

2. พลศึกษา ให้นักเรียนมีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางกายและใจกับทั้งมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

3. พุทธิศึกษา ให้นักเรียนมีความรู้ทางวิชาการ มีปัญญาเพื่อการดำรงชีวิต

4. หัตถศึกษา ให้นักเรียนมีกิจนิสัยและความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นรากฐานแห่งการประกอบสัมมาอาชีพ

จากหลักการจัดการศึกษาของไทยจะเห็นได้ว่าตามหลักการนี้รัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการศึกษาทั้ง 4 ด้านเท่า ๆ กัน แต่ในทางปฏิบัติแล้ว โรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ กลับเห็นว่าพุทธิศึกษามีความสำคัญมากที่สุด ส่วนพลศึกษาและจริยศึกษามีความสำคัญรองลงมา ยิ่งจริยศึกษาแล้วกลับมีจำนวนชั่วโมงสอนน้อยที่สุดอาจจะปรากฏในการวางสอนเพียงสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เป็นอย่างมาก หรืออาจจะเรียนสลับวิชาหน้าที่พลเมืองเป็นสองสัปดาห์ต่อหนึ่งชั่วโมง โดยอ้างว่ากลัวจะเรียนวิชาอื่นไม่ทันหลักสูตร และวิชาจริยศึกษาได้แทรกอยู่ในวิชาอื่นเพียงพอแล้วแต่ในทางปฏิบัติ เมื่อเด็กประพฤติดีระเบียบวินัยหรือมีมารยาทไม่ดี ครูที่สอนวิชาการด้านอื่น ๆ ก็จะโยนความรับผิดชอบให้แก่ครูประจำชั้น และครูสอนศีลธรรมว่าจะต้องอบรมสั่งสอนเด็กเพราะเป็นหน้าที่โดยตรง ครูสอนศีลธรรมก็อ้างว่ามีเวลาไม่พอที่จะอยู่ใกล้ชิดเด็ก เพราะตามตารางสอนมีชั่วโมงน้อยทั้งนี้เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาศีลธรรมจริยศึกษา จึงดูขาดความสำคัญไป และปรากฏผลว่านักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนวัยรุ่นประพฤติดีระเบียบวินัยของโรงเรียน มีมารยาทและศีลธรรมไม่ดีงาม และมีการกระทำผิดต่าง ๆ ทั้งได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นทั้ง ๆ ที่ในหลักสูตรมีเรียนวิชาศีลธรรมมาทุกปี

⁷สภากาการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาชาติ, ฉบับ พ.ศ. 2503, หน้า 1.

เนื่องจากผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนวิชาศีลธรรมได้พบซึ่งในปัญหาเหล่านี้ที่ และมีความ
ปรารถนาอย่างยิ่งที่จะหาทางแก้ปัญหาลงไป จากประสบการณ์ของผู้วิจัยได้พบว่า
นักเรียนมัธยมศึกษาศึกษามากจะมีปัญหาค่านศีลธรรมมากเป็นพิเศษ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาข้อ
เท็จจริงเกี่ยวกับการสอนศีลธรรม ในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง ว่ามีการเรียนการสอน
อย่างไร ประสบปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง ครูสอนศีลธรรมมีความคิดเห็นและข้อเสนอ
แนะอย่างไร เกี่ยวกับการสอนศีลธรรม และนักเรียนมีความต้องการอย่างไร เกี่ยวกับการเรียน
วิชาศีลธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการ เรียนการสอนวิชาศีลธรรมใน
โรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงในส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอุปสรรคและปัญหาที่ครูและนักเรียนประสบอยู่ใน
ปัจจุบันเกี่ยวกับการ เรียนการสอนวิชาศีลธรรมในค่าน
 - ก. ลักษณะทั่วไปของครูผู้สอน เพศ อายุ วุฒิ ตลอดจนประสบการณ์ใน
การสอนวิชาศีลธรรม
 - ข. วิธีสอน อุปกรณ์การสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล
และการประเมินผลการสอนของครู
 - ค. หลักสูตรประมวลการสอน แบบเรียน และ หนังสืออ่านประกอบ
2. ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูและนักเรียน โรงเรียนอาชีว
ศึกษาเพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ เรียนการสอนวิชาศีลธรรม
3. ต้องการจะนำผลวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม
ให้ดีขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

- ตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีครูและนักเรียนซึ่งมีดังนี้

1. ครูที่กำลังทำการสอนวิชาศิลปะรวมอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูงใน
พระนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ในปีการศึกษา 2514 จำนวน 20 คน
2. นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้น ม.ศ.4-5-6 จำนวน
400 คน จากโรงเรียนอาชีวศึกษา 16 โรงเรียนซึ่งมีโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิงและ
สหศึกษาในพระนครหลวงกรุงเทพธนบุรี

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานขั้นพื้นฐานไว้ว่าคำตอบที่ได้มา ไม่มีความแตกต่างกันตาม
ประเภทของโรงเรียน เพศ ของครู และ นักเรียน

คุณค่าที่จะได้จากการวิจัยนี้

1. ครูจะได้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการสอนศิลปะเพื่อ
ที่จะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขการสอนให้มีประสิทธิภาพสมตามความมุ่งหมายอันได้ระบุไว้ในแผน
การศึกษาชาติ
2. นักเรียนจะเห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเรียนศิลปะ
เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขการเรียนศิลปะให้สัมฤทธิ์ผล
3. ผู้บริหารการศึกษาอาจนำผลการวิจัยไปวิเคราะห์เพื่อหามาตรฐานที่เหมาะสม
สมในการปรับปรุงหลักสูตร และ ประมวลการสอนให้บรรลุตามความมุ่งหมายของแผนการ
ศึกษาชาติ
4. ผู้แต่งแบบเรียน จะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการแต่งแบบเรียนศิลปะสำหรับ
ชั้นมัธยมศึกษา

5. สถาบันฝึกหัดครู จะได้ใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร และเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการ เตรียมครูศิลธรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษา
6. นักการศึกษาทั่วไป อาจจะใช้ผลของการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ในการวิจัยใน ทำนองเดียวกันนี้ในระดับการศึกษาอื่น ๆ ค่อยไปในอนาคต
7. ผู้วิจัยจะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงการสอนศิลธรรมเมื่อออกไปทำการ สอน วิชานี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากร

1. ครูสอนศิลธรรมในโรงเรียนอาชีวศึกษาทั้ง 16 แห่งที่กำหนดไว้ทั้งหมด
2. นักเรียนอาชีวศึกษาของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5-6 ที่กำหนด

ไว้

แบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาหนังสือแบบเรียนศิลธรรมหลักสูตร และประมวลการสอนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วนำความคิดเห็นมาเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบสอบถามสำหรับครูและนักเรียนอย่างละ 1 ชุด

วิธีการทางสถิติ

1. วิเคราะห์ข้อมูล โดยคิดค่าตอบเป็นร้อยละ
2. หาค่าเฉลี่ยของค่าตอบจากข้อมูลแบบประมาณค่า (rating scale)
3. เสนอผลการวิจัยในรูปตารางและอธิบายประกอบ

คำนิยาม

วิชาศีลธรรม⁸ เป็นวิชาที่จัดให้มีการสอนเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีความเข้าใจซาบซึ้งในคุณค่าทางศีลธรรม วัฒนธรรม และมุ่งให้มีความรู้ในหลักของพุทธศาสนา และธรรมะต่าง ๆ เนื้อหาที่กำหนดให้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปี พุทธประวัติ พิธีทำบุญ และธรรมะ

อาชีวศึกษาชั้นสูง⁹ มีหลักสูตรให้เรียนเน้นวิชาชีพโดยเฉพาะเช่นวิชาช่างต่าง ๆ วิชาเกษตรกรรม มีระดับต่ำกว่าชั้นวิทยาลัย มีประโยคละ 3 ชั้น รับนักเรียนจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป วิชาที่ต้องเรียนตามหลักสูตรมัธยมอาชีวศึกษาตอนปลายมีวิชาชีพและวิชาสามัญศึกษาได้แก่ สังคมศึกษา ก. คณิตศาสตร์ ก. อังกฤษ ก. ภาษาไทย ก. ซึ่งจัดอยู่ประเภทสามัญศึกษาทุกคนต้องเรียน ส่วนวิชาชีพอื่น ๆ ให้เรียนวิชาเอกตามทีเลือก และบังคับให้เรียน คณิตศาสตร์ช่าง วิทยาศาสตร์ช่าง ธุรกิจบัญชี ส่วนวิชาประกอบอื่น ๆ ให้เรียนตามวิชาเอก เช่น ถ้าเรียนช่างยนต์ ก็ต้องเรียนวิชาศัพท์เทคนิคช่างยนต์ ถ้าเรียนช่างไฟฟ้าต้องเรียนศัพท์เทคนิคทางไฟฟ้า เมื่อเรียนจบชั้นอาชีวศึกษาชั้นสูงแล้วสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ หรือจะเข้าศึกษาต่อในชั้นอุดมศึกษาก็ได้

งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ. 2500 น. นวลดวง เศวตเวช¹⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พุทธศาสนา

⁸กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.4-5-6), 2503.หน้า5.

⁹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมอาชีวศึกษา (ม.ศ.4-5-6), 2503.หน้า 3-8.

¹⁰นวลดวง เศวตเวช, พุทธศาสนากับการแนะแนว (วิทยานิพนธ์, คณะครุศาสตร์

กับการแนะแนว" โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความมุ่งหมายและเทคนิคในการสอนหลัก
 ธรรมของพระพุทธเจ้าและในการแนะแนวการศึกษา โดยมุ่งอธิบายถึงเทคนิคในการนำเอา
 หลักธรรมของพระพุทธเจ้ามาใช้ในการแนะแนว ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือต่าง ๆ ทางด้าน
 พุทธศาสนาและด้านการแนะแนวทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมทั้งจากประสบการณ์
 ของตนเอง ผลการวิจัยปรากฏว่า ความมุ่งหมายในการสอนหลักธรรมของพระพุทธเจ้าและ
 ความมุ่งหมายในการแนะแนวนั้นตรงกันในแง่ที่มุ่งให้แต่ละบุคคลสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่าง
 มีความสุข และเป็นพลเมืองที่ดีสังคมต้องการ สามารถแก้ไขปัญหาวีชีวิตได้พอสมควรสำหรับ
 เทคนิคในการสอนหลักธรรมของพระพุทธเจ้านั้น ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับเทคนิคในการแนะแนว
 จะต่างกันเฉพาะในส่วนปลีกย่อยเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยเท่านั้น ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า
 การปลูกฝังคุณธรรมและหลักธรรมลงในจิตใจคนนั้นเป็นสิ่งที่ต้องกระทำเป็นอย่างยิ่งตั้งแต่ระยะ
 ที่เด็กเริ่มพูดได้จนเติบโตขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้เด็กแก้ปัญหาทั้งทางส่วนตัวและทาง
 สังคมได้ และการอบรมสั่งสอนเด็กเป็นการแนะแนวทางให้แก่เด็กในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมนั้น
 เอง

ปี พ.ศ. 2501 วิทยุ ศรีหงส์¹¹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสนใจและ
 ทศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อพุทธศาสนา" เพื่อทำการสำรวจความสนใจ
 และทัศนคติของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การวิจัยแบบ
 สำรวจหาข้อเท็จจริงด้วยการใช้แบบสอบถามส่งไปยังนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน
 1,050 คน ผลของการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อพุทธศาสนา และเห็น
 ความจำเป็นในการศึกษาศาสนาและศีลธรรม แต่มีนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่แสดงความไม่
 ยอยากเรียนวิชาศีลธรรม โดยอ้างว่าเป็นวิชาที่ให้คะแนนน้อย ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าครูมีผู้สอน
 วิชาศีลธรรมควรจะได้ปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อพุทธศาสนาแก่นักเรียน โดยการใช้วิธีสอนวิชา
 ศีลธรรมหลาย ๆ แบบ นอกจากนี้หลักสูตรควรจะได้แก้ไขเรื่องคะแนนวิชาศีลธรรม ควรจะ

¹¹ วิทยุ ศรีหงส์ ความสนใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อ
 พุทธศาสนา (วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ พ.ศ. 2501)

เพิ่มคะแนนวิชานี้ให้มากขึ้นเพื่อนักเรียนจะได้เห็นความสำคัญของวิชาศีลธรรม

ปี พ.ศ. 2502 สำเนา เจิมพร¹² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "แนวการสอนพุทธศาสนากับแนวการสอนแผนใหม่" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแสดงถึงหลักและปรัชญาทางการศึกษา และ พุทธศาสนาอย่างกว้าง ๆ และเพื่อยุ้ให้ผู้อ่านเกิดความสนใจคิดว่าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางพุทธศาสนากับการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าเรื่องราวจากหนังสือต่าง ๆ ทางคานการศึกษา และ ทางคานพุทธศาสนา ตลอดจนคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งทางคานการศึกษาและพุทธศาสนา ผลการวิจัยปรากฏว่า ความมุ่งหมายทางการศึกษา และทางพุทธศาสนาเป็นไปในทางเดียวกัน โดยที่หลักการศึกษาเน้นว่าครูที่ดีต้องเป็นผู้ที่รักการสอน มีวิชาความรู้ที่จะสอนเด็ก มีบุคลิกลักษณะดี ซึ่งตรงกับลักษณะของพระพุทธเจ้า ส่วนหลักสูตรการศึกษาแผนใหม่ได้สร้างตามหลักของพุทธศาสนาทั้งสิ้น คือได้เริ่มจากชีวิตประจำวันและได้นำสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสมและจำเป็นต่อชีวิตเด็กทั้งในคานความเป็นอยู่และสังคม ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเกิดการ เรียนรู้ ตลอดจนนำความรู้นั้นมาใช้ในชีวิตประจำวัน ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าในการสอนทุกวิชาครูผู้สอนควร จะสอน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ให้สอดคล้องตามหลักพุทธศาสนาและแนวการสอนแผนใหม่

ปี พ.ศ. 2503 ราศรี ทองสวัสดิ์¹³ ได้ศึกษาเรื่อง "การอบรมศีลธรรมและพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นตามทัศนคติของครู" เพื่อศึกษาทัศนคติของอาจารย์ใหญ่ ครูผู้สอนศีลธรรม เกี่ยวกับการอบรมศีลธรรมและพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้วิธีสัมภาษณ์อาจารย์ใหญ่ และครูสอนศีลธรรม จำนวน 15 คน ในจังหวัดพระนคร

¹²สำเนา เจิมพร, แนวการสอนพุทธศาสนากับการศึกษาแผนใหม่ (วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ พ.ศ. 2503)

¹³ราศรี ทองสวัสดิ์. การอบรมศีลธรรมและพุทธศาสนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามทัศนคติของครู (วิทยานิพนธ์, คณะครุศาสตร์ พ.ศ. 2503)

ชนบุรี ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า ครูมีวัตถุประสงค์ในการสอนศีลธรรมและพุทธศาสนา เพื่อต้องการให้นักเรียนนำความรู้ไปปฏิบัติจริงและถูกต้อง อาจารย์ใหญ่เห็นด้วยว่าควรจะเพิ่มอุปกรณ์ในการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่วัดผลโดยการใช้ข้อเขียนเท่านั้น หลักสูตรและเนื้อหาครูผู้สอนเห็นว่าซ้ำกันทั้ง 3 ปี ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ส่วนด้านเวลาที่กำหนดให้สอนครูส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมแล้ว ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าหลักสูตรวิชาศีลธรรมชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรจะได้ปรับปรุง เพื่อไม่ให้เนื้อหาซ้ำซ้อนกันดังที่เป็นอยู่ และแบบเรียนก็ควรจะได้ปรับปรุงใหม่ทั้งในค่านเนื้อหา และภาพประกอบ เพื่อให้การ สอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ. 2503 สุชา ธรรมมิตร¹⁴ ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การอบรมพุทธศาสนาและศีลธรรมทางบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" เพื่อสำรวจว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของ โรงเรียนรัฐบาลชั้นนำในจังหวัดพระนครและชนบุรี ใ้รับการอบรมพระพุทศาสนาและศีลธรรมจรรยาทางบ้านอย่างไรบ้าง และผลที่ได้เป็นอย่างไร ได้ดำเนินการวิจัยด้วยการส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2-3 ทั้งชายและหญิง จำนวน 1,040 คน จากโรงเรียนรัฐบาลชั้นนำ 5 แห่ง และได้สัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามนั้นด้วย จำนวน 25 คน ผลของการวิจัยปรากฏว่า เด็กส่วนมากใ้รับการอบรมสั่งสอนให้ยึดถือหลักธรรมต่าง ๆ ทางพุทธศาสนาและศีลธรรมอย่างสม่ำเสมอ บุคคลที่ทำหน้าที่อบรมนักเรียนทางบ้านมากที่สุดคือบิดามารดา ส่วนศาสนกิจที่ทางบ้านและนักเรียนปฏิบัติมากที่สุดคือ การตักบาตร ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว และทำบุญวันเกิด ศาสนกิจเหล่านี้มักจะทำกันเฉพาะในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และในโอกาสคล้ายวันเกิด สำหรับทัศนคติและความสนใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับเนื้อหาและคะแนนวิชาศีลธรรมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี -

¹⁴สุชา ธรรมมิตร. การอบรมพุทธศาสนาและศีลธรรมทางบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์, คณะครุศาสตร์, พ.ศ. 2503.).

ปี พ.ศ. 2503 สุมาลี สุทธิปริษา¹⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การอบรมพุทธศาสนาและศีลธรรมทางบ้าน" เพื่อสำรวจว่า เยาวชนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้รับการอบรมทางพระพุทธศาสนาและศีลธรรมอย่างไรบ้าง ในด้านที่เกี่ยวกับการสอนหลักพระพุทธศาสนา และศีลธรรมทางบ้านการปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ ตลอดจนทัศนคติและความสนใจทางบ้านเกี่ยวกับการอบรมพระพุทธศาสนาและศีลธรรมผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5-6 จำนวน 834 คน จากโรงเรียนรัฐบาลทั้งชายและหญิงในจังหวัดพระนคร 4 แห่งและทำการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้ตอบแบบสอบถามแล้วจำนวน 25 คน ผลปรากฏว่าทางบ้านได้เอาใจใส่อบรมสั่งสอนเด็กให้เข้าถึงพระพุทธศาสนาอยู่เสมอ ทางบ้านได้อบรมให้เด็กปฏิบัติและยึดถือคตินิยมต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ และผู้ที่อบรมเยาวชนทางบ้านส่วนมากได้แก่วิชาการ ส่วนศาสนกิจที่ทางบ้านปฏิบัติมากที่สุดคือ การตักบาตร การทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว สำหรับทัศนคติและความสนใจของผู้ปกครองต่อวิชาศีลธรรมตลอดจนความเอาใจใส่ต่อการเรียนของเด็กนั้น อยู่ในเกณฑ์พอสมควร

ในปี พ.ศ. 2504 พรพรรณ วัชรภักย์¹⁶ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้กิจกรรมในการสอนวิชาศีลธรรมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" เพื่อทำการสำรวจว่าครูผู้สอนได้ใช้อุปกรณ์และกิจกรรมอย่างไรบ้างในการสอนวิชาศีลธรรม นักเรียนมีความสนใจได้รับความรู้มากน้อยเพียงไร ผลของการเรียนการสอน ได้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่วางไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติหรือไม่ โดยใช้วิธีการสังเกตการเรียนการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ 5 แห่ง ผลการวิจัยพบว่าการใช้กิจกรรมและอุปกรณ์การสอนศีลธรรมในขณะนั้นยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ เป็นต้นว่าครูไม่ทราบวิธีการใช้อุปกรณ์ และครูไม่มีวิธีที่จะให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม

¹⁵สุมาลี สุทธิปริษา. การอบรมพุทธศาสนาและศีลธรรมทางบ้าน (วิทยานิพนธ์, คณะครุศาสตร์, พ.ศ. 2503)

¹⁶พรพรรณ วัชรภักย์. การใช้กิจกรรมในการสอนวิชาศีลธรรมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (วิทยานิพนธ์, คณะครุศาสตร์, พ.ศ. 2504)

โดยทั่วถึง ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่ากระทรวงศึกษาธิการ ควรให้หน่วยศึกษานิเทศก์ดำเนินวิธีการใช้อุปกรณ์การสอนศิลปกรรม การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนและกิจกรรมนอกชั้นเรียน นอกจากนั้นควรจะได้จัดอบรมครูสอนศิลปกรรมเป็นประจำปีด้วย

ใน พ.ศ. 2508 ผู้สื โยชินเทวี¹⁷ ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจความเข้าใจในหลักธรรมที่สำคัญของพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สายอาชีพ(แผนกพาณิชยกรรม)" ปรากฏผลว่านักเรียนเลือกอ่านหนังสือเกี่ยวกับหลักธรรมในพุทธศาสนาจากห้องสมุดเป็นจำนวนน้อยมาก และความเข้าใจในหลักธรรมของพุทธศาสนายังมีน้อย ตลอดจนการไปร่วมทำบุญที่วัดก็มีนักเรียนจำนวนน้อยที่เข้าใจว่าไปทำบุญเพื่ออะไร ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้นิมนต์พระภิกษุมาสอนศีลธรรมที่โรงเรียน เพราะจะทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของพุทธศาสนา มากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2510 ประยูร เวชปาน¹⁸ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของพระพุทธรูปต่อการศึกษาศึกษาของไทยในลักษณะบางประการ" ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องนี้โดยมุ่งศึกษาอิทธิพลของพุทธศาสนาที่มีต่อการศึกษาศึกษาของไทยในลักษณะบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านปรัชญาความมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตร และวิธีการปฏิบัติทางการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติศาสตร์ไทยเป็นเบื้องต้นอันเกี่ยวเนื่องกับแนวโน้มของสภาพสังคมและศาสนาในระยะเวลาที่เกี่ยวข้องจนถึงปัจจุบันชั้นสองได้ศึกษาความคิดทางพุทธศาสนาและงานพุทธปรัชญาอย่างละเอียดโดยใช้พระไตรปิฎก หนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ชั้นสุดท้ายได้ศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีทางพุทธศาสนาทั่วไป และชั้นสุดท้ายได้แปลความหมายออกมา ผลของการวิจัยปรากฏว่าโรงเรียนแห่งแรกของประเทศไทยคือวัด และระบบการศึกษาของไทยอยู่ภายใต้การดำเนินงานของพระสงฆ์ในสมัยแรกเริ่มการศึกษา ส่วนยุคการศึกษาของไทยมียุคการศึกษาตามชนบประเพณี (The Period of Traditional Education) ยุคขยายการศึกษา

¹⁸ ประยูร เวชปาน. อิทธิพลของพระพุทธรูปต่อการศึกษาศึกษาของไทยในลักษณะบางประการ. (วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโท, มหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์. 2510)

(The Period of Educational Expansion) และยุคปัจจุบัน (The Present Period) นอกจากนี้ยังพบว่าคนไทยส่วนมากได้เลือกหลักสูตรและคำสั่ง

สอนจากศาสนาที่คัดแปลงให้เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตแบบไทย ตามค่านิยมตามศรัทธาต่อศาสนาเพื่อประโยชน์แก่ชีวิตในปัจจุบันและอนาคตรวมทั้งศาสนายังมีอิทธิพลต่อการใช้เหตุผลของคนไทยด้วย ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าควรจะได้นำพุทธศาสนามาประยุกต์กับการศึกษาเพื่อจะให้คนไทยได้ใช้เหตุผลได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ. 2513 รัตนา ภมร¹⁹ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสอนศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2513" โดยมุ่งที่จะสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญในจังหวัดพระนครที่มีต่อการสอนศีลธรรมในสถานต่าง ๆ เกี่ยวกับ ครูผู้สอนศีลธรรม หลักสูตรและแบบเรียนวิชาศีลธรรม ตลอดจนปัญหาการสอนศีลธรรม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของจังหวัดพระนคร จำนวน 240 คน ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบเรียนวิชาศีลธรรมเพราะครูผู้สอนดุและเข้มงวด เนื้อหาวิชายากเกินไป ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรจะได้แก้ไขที่ครูผู้สอนเกี่ยวกับวิธีการสอนเป็นประการสำคัญ นอกจากนี้ในการสอนครูผู้สอนควรจะได้คำนึงถึงหลักจิตวิทยาบ้างเพื่อทำให้บรรยากาศในห้องเรียนวิชาศีลธรรมน่าเรียนยิ่งขึ้น

การวิจัยอื่น ๆ ของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ทำการวิจัยมาแล้วมีดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

ใน ค.ศ. 1958 Robert L. Jones, Jr.²⁰ ได้ทำการวิจัยเรื่อง A Study

¹⁹ รัตนา ภมร. การสอนศีลธรรมในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญของโรงเรียนในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา 2513. (วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ พ.ศ. 2513)

²⁰ Robert L. Jones, Jr., "A Study of Ethical Discriminatory Abilities Among Selected High School Students." School of Education, (Indiana University, 1958) p.p. 15-17.

of Ethical Discriminatory Abilities Among Selected High School Students มีวัตถุประสงค์ในการที่จะเปรียบเทียบความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมทางศีลธรรมจรรยาของนักเรียนผู้ที่เคยกระทำความคิดทางระเบียบวินัยกับผู้นำของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม พร้อมทั้งศึกษาความรับผิดชอบของโรงเรียนในด้านการอบรมศีลธรรมและความประพฤติของนักเรียน โดยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่านักเรียนมีความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมทางศีลธรรมจรรยาแตกต่างกันระหว่างนักเรียนผู้นำและนักเรียนที่เคยกระทำความคิด และระหว่างนักเรียนที่พำนักในเมืองกับนักเรียนพำนักในนอกเมืองผู้วิจัยได้สร้างประสบการณ์ที่เป็นปัญหาขึ้นซึ่งอธิบายถึงระดับของความคิดทางวินัยที่ปรากฏในโรงเรียนมัธยมทั่วไป จากนั้นก็นำเรื่องราวที่สร้างขึ้นมานี้ไปอ่านให้นักเรียนชาย 90 คน ในโรงเรียน **Martinsville High School** ฟังในขณะที่สัมภาษณ์เป็นส่วนตัว ประชากรที่คัดเลือกมาศึกษาแบ่งออกเป็นหกกลุ่ม ๆ ละ 15 คน สองกลุ่มแรกประกอบด้วยนักเรียนซึ่งมีระเบียบประวัติดีที่เคยกระทำความคิดด้านระเบียบวินัยซึ่งกลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนที่พำนักอยู่ในเมืองและอีกกลุ่มหนึ่งเป็นนักเรียนซึ่งพำนักอยู่นอกเมือง สองกลุ่มถัดมาเป็นนักเรียนที่เป็นผู้นำของโรงเรียนซึ่งพำนักอยู่ในเมืองและนอกเมือง ส่วนสองกลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มตัวอย่างที่คละกันทั้งที่พำนักอยู่ในเมืองและนอกเมือง คำตอบที่ได้มาจากการสัมภาษณ์นักเรียนบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำเสนอต่อผู้ประเมินผล 5 คน การประเมินผลคำตอบที่ออกมาเป็น Scale ตั้งแต่ 0-100 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดย Rank correlation, T - test ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางความสามารถในการจำแนกพฤติกรรมในทางศีลธรรมจรรยาของนักเรียนมัธยม ซึ่งแสดงว่าผลการวิจัยครั้งนี้ได้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ทุกประการ

ค.ศ. 1965 Rammon R. Ried²¹ ได้วิจัยเรื่อง Moral and Spiritual Values : "To Teach or Not To teach?" มีความมุ่งหมายในการวิจัย

²¹Rammon R. Ried, "Moral and Spiritual Values : To Teach or Not To Teach?" Journal of Secondary Education (Vol.4, No.2, February 1965) p.p. 77-80.

คือต้องการสำรวจทัศนคติของครูเกี่ยวกับการสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่าครูในโรงเรียนมัธยมมีความคิดว่าศีลธรรมจรรยา ควรจะได้นั้นในการสอนในห้องเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยครั้งนี้โดยวิธีการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนมัธยม **Sandiego** ควบคู่การสุ่มตัวอย่างจากครูที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ จำนวน 105 คน เพื่อถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการสอนศีลธรรม ผลการวิจัยปรากฏว่าครูมีความคิดเห็นว่าครูทุกคนควรสอนศีลธรรมจรรยาเพื่อยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ในการสอนศีลธรรมจรรยา ควรจะได้นั้นในห้องเรียน แม้ว่าครูหมวดวิชาต่าง ๆ ก็ควรจะแทรกการสอนวิชาศีลธรรมไว้ด้วยในวิชาที่ตนสอน โดยเฉพาะครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากเห็นว่าศีลธรรมมีความจำเป็นที่จะต้องสอนในห้องเรียน ส่วนครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยไม่เห็นด้วยกับการจัดสอนศีลธรรมในห้องเรียน การวิจัยนี้ก็ได้อผลตามสมมุติฐานดังกล่าวแล้ว

ปี ค.ศ. 1969 **John F. Eible**²² ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Moral Judgment of Children In Need of Parents." เพื่อศึกษาว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องการตัดสินใจเกี่ยวกับศีลธรรมระหว่างกลุ่มอายุและเพศของเด็กหรือไม่ การบังคับของบิดามารดาและความร่วมมือของกลุ่มเพื่อนและการตอบแทนซึ่งกันและกันจะมีผลอะไรบ้างต่อการสนองตอบต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา และสติปัญญาและคำตอบเกี่ยวกับศีลธรรมจะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญหรือผู้วิจัยได้แจกข้อทดสอบแก่เด็กที่คัดเลือกไว้ 38 คน จากสถานเลี้ยงเด็ก โดยแบ่งอายุเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม คือ อายุ 6-9 ปี อายุ 10-13 ปี และ อายุ 14-16 ปี ข้อทดสอบประกอบด้วยเรื่องราวที่ผู้วิจัยสร้างสภาพการณ์ขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบใช้ความคิดพิจารณาในการตอบ นอกจากนี้ยังใช้เครื่องมืออื่น ๆ ประกอบการวิจัยครั้งนี้ด้วยคือ **Semantic Differential, The Vineland Social**

²²**John F. Eible, "Moral Judgment of Children In Need of Parents."**
Dissertation Abstract (Vol. 29, No.10, April 1969) p.p. A 4048-A 4048.

Mature Scale and Sociometric Measure ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่าอายุ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญประการหนึ่งต่อระดับวุฒิภาวะของการประเมินคุณค่าทางศีลธรรม ส่วนการสนองตอบเกี่ยวกับการตัดสินใจเกี่ยวกับศีลธรรมทั้งเพศหญิงและเพศชายไม่มีแตกต่างกัน ส่วนการบังคับของผู้ใหญ่และความร่วมมือของกลุ่มเพื่อน ยังไม่มีผลออกมาอย่างแน่ชัดต่อการสนองตอบการตัดสินใจเกี่ยวกับศีลธรรมของเด็ก นอกจากนี้ยังปรากฏว่าสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลเหนือการพัฒนาวุฒิภาวะเกี่ยวกับการตัดสินใจด้านศีลธรรม จรรยาของเด็กค่อนข้างเป็นอย่างมาก และเด็กมีแนวโน้มที่จะเป็นอิสระในการสนองตอบทางศีลธรรมจรรยาเองมากกว่าที่จะรับอิทธิพลจากบิดามารดาและเพื่อน

ปี ค.ศ. 1969 William Harry Yound²³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง

Teaching About Religion in Secondary School in Social Studies

เพื่อมุ่งที่จะวิเคราะห์ปัญหาทางการสอนศาสนาในวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา และเสนอแนะ **Resource Unit** สำหรับการสอนเกี่ยวกับศาสนาของโลกที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ หรือวัฒนธรรมของโลก โดยใช้วิธีการวิจัยแบบการสำรวจปัญหาทางการสอนศาสนาในสังคมศึกษา ในขั้นแรกผู้วิจัยได้ทำการสำรวจอย่างคร่าว ๆ ในด้านแบบแผนของการสอนศาสนาในประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและกฎหมายของสหรัฐอเมริกา รวมทั้งปัญหาของการสอนศาสนาในสมัยนี้ด้วย ขั้นสองเป็นการสำรวจลักษณะพื้นฐาน และวิธีการสอนสังคมศึกษาพร้อมทั้งวิเคราะห์ความเข้าใจในการตั้งวัตถุประสงค์ของการสอนศาสนาที่ปรากฏออกมาในแง่พฤติกรรม ขั้นที่สามเป็นการสำรวจปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาวิชาสังคมศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องของจุดมุ่งหมายของการสอนและการพัฒนาหลัก

²³William Harry Yound, "Teaching About Religion in Secondary School in Social Studies." Dissertation Abstract (Vol.29, No.10, April 1969) p.p.A 5482 - 5483.

สูตรให้ตรงกับการศึกษาประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม และการสอนให้นักเรียนเกิดความคิด
ใคร่ครวญ (Reflective Thinking) จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำผลของการศึกษาทั้ง 3 ชั้น
นี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาคำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในด้านการวางแผนการ
สอนศาสนาต่าง ๆ ของประชาชนชาวอินเดียน ญี่ปุ่น ตะวันออกกลางและสหรัฐอเมริกา โดย
นำข้อเขียนและคำอธิบายของชาวอินดู และพระสงฆ์นิกายเซนของพวกมุสลิม และพระนิกาย
โรมันคาทอลิก และนักบวชนิกายโปรเตสแตนต์ มาวิเคราะห์ในด้านความเชื่อถือ พิธีกรรม
ต่าง ๆ ของประชาชนที่นับถือศาสนานั้น ๆ ข้อเสนอแนะจากข้อเขียน และคำอธิบายต่างๆ
ที่ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ สามารถจะนำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการเรียนการสอนเกี่ยว
กับศาสนาแบบ Inquiry Centered Method ได้ นอกจากนี้ในหน่วยการสอนครูก็
ควรพยายามค้นหาวิธีการส่งเสริมเร้าใจให้นักเรียนช่วยกันลองตั้งกฎเกณฑ์และข้อมูลอย่าง
กว้าง ๆ เกี่ยวกับศาสนาที่นับถือกันในสังคม เพื่อจะได้ช่วยให้ลักษณะของประเพณีที่ต่างกัน
ทางศาสนาได้กระจ่างชัดเจขึ้น และครูก็ควรหลีกเลี่ยงการประเมินค่าการเปรียบเทียบ
คุณค่าของประเพณีต่างศาสนาแต่ละศาสนาที่แตกต่างกันด้วย

James Patterson²⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Problems in Social
Studies Instruction in Thai High Schools." ในปี ค.ศ. 1965 โดยผู้วิจัย
ใช้เวลานึ่งปีสัมภาษณ์ครูผู้สอนสังคมศึกษาในนครหลวงกรุงเทพธนบุรีและต่างจังหวัด ผล
ของการศึกษาสรุปปัญหาการสอนสังคมศึกษาได้ 9 ปัญหาคือ

ปัญหาเกี่ยวกับการสอน ครูไม่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนให้สอดคล้องกับจุด
มุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาที่เขียนไว้ในหลักสูตร ยกตัวอย่างเช่นครูไม่ได้อสอนหรือไม่
ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์หรือรู้จักการแก้ปัญหาถึงแม้ว่าหลักสูตรจะได้เน้น

²⁴ James Patterson, "Problems in Social Studies Instruction
in Thai High Schools" The Social Studies, (Vol. 2, February, 1966)
p.p. 61-64.

ถึงจุดมุ่งหมายนี้

ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ครูสังคมศึกษาที่มีความรู้ดีมักจะสอนอยู่ในนครหลวงกรุงเทพฯ ชนบุรี โดยให้เหตุผลว่าเพื่อจะได้มีโอกาสก้าวหน้าทางวิชาการและอาชีพ เช่น ครูสามารถจะไปศึกษาต่อภาคค่ำได้ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สิ่งเหล่านี้ได้ทำให้มาตรฐานการสอนสังคมศึกษาของครูต่ำลง เนื่องจากครูละเลยหน้าที่การสอนโดยหันไปเอาใจใส่ในเรื่องการศึกษาของตนเท่านั้น นอกจากนี้การที่ครูบางคนลาไปศึกษาต่อทำให้ของลคชั่วโมงสอนของตนและไปเพิ่มชั่วโมงสอนให้แก่ครูคนอื่น ๆ ทำให้ครูเหล่านี้มีภาระในการสอนหนักเกินไป ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวครูอีกประการหนึ่งคือครูที่มีปริญญาต่างประเทศมักจะได้รับค่านิยมยกย่องมากกว่าครูที่มีปริญญาในเมืองไทย ซึ่งในบางครั้งครูที่ได้รับปริญญาโทจากต่างประเทศก็ไม่สามารถนำวิชาที่ตนเรียนมานั้นใช้สอนในเมืองไทยได้

ปัญหาการขาดแรงจูงใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดความสนใจในเนื้อหาวิชาเหล่านี้ เหตุผลประการแรกก็คือหลักสูตรได้เน้นเนื้อหาวิชาเหล่านี้ซ้ำกัน ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ประการที่สองตัวครูผู้สอนมักใช้การสอนแบบบรรยาย ซึ่งยากที่จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจได้ โดยเฉพาะวิชาศีลธรรมซึ่งไม่ควรเน้นวิธีการท่องจำเท่านั้น การเน้นเกี่ยวกับความจำ ซ้ำนี้เกี่ยวกับปัญหาทางด้านวัฒนธรรม ก็คือการที่จะนำเอาจุดมุ่งหมาย 6 ข้อที่เขียนไว้ในหลักสูตรมาปฏิบัติใช้อย่างไร เช่น จุดมุ่งหมายในข้อที่ว่า เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา รวมทั้งมีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะเหตุว่า สังคมไทยยอมรับฟังและเคารพนับถือความคิดเห็นของผู้ใหญ่ จึงเป็นการยากที่จะทำให้บรรลุลวัตถุประสงค์นี้ นอกจากนั้นการใช้วิธีการท่องจำมากกว่าจะเน้นเรื่องความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นวิธีที่ใช้แพร่หลายในโรงเรียน ทั้งข้อสอบไล่ของกระทรวงศึกษาธิการส่วนใหญ่จะเป็นการทดสอบความจำ ค้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การที่จะให้บรรลุลวัตถุประสงค์ในข้อดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ทำได้จาก

หนังสือแบบเรียน ปัญหาที่น่าหนักใจที่สุดคือ ปัญหาแบบเรียน มีการเขียนหนังสือแบบเรียนน้อยมาก และมีความต้องการหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษาที่เขียนเป็นภาษาไทย

การขาดแคลนแหล่งคนควา ขาดแคลนห้องสมุด และหนังสือสังคมศึกษาที่พอจะหาได้ตามห้องสมุดต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่มีประโยชน์แก่นักเรียนโดยทั่วไป ครูขาดความรู้ในการใช้อุปกรณ์

การขาดเสรีภาพทางค่านิยม การเสรีภาพทางค่านิยมที่เกี่ยวกับการอภิปราย เหตุการณ์ปัจจุบันมีน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องการเมือง

ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และหน้าที่พลเมืองสอนแยกเป็นรายวิชา ขาดการติดต่อประสานงานกันระหว่างครูที่สอนสังคมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

การวิจัย James Patterson ผู้ทำการวิจัยมีความเห็นว่า การวิจัยเป็นสิ่งที่ยากในเมืองไทย เนื่องจากไม่สามารถตามคำถามผู้รับผิดชอบเรื่องนั้น ๆ ได้โดยตรง การวิจัยยังขาดการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงและไม่มีการตอบปัญหาอย่างทันที่ทันใจ

ปัญหาการมีหลักสูตรเพียงหลักสูตรเดียวซึ่งมีลักษณะกว้างเกินไป โดยบังคับให้สอนครอบคลุมเนื้อหามากกว่าการสอนที่เน้นในค่านิยมจำเป็นที่จะได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ส่วนการวัดผลนั้นก็ถามเฉพาะความจำจากคำวาทะเพียงแคบ ๆ ไม่ได้แสดงออกซึ่งความคิดหรือแนวความคิดรวบยอด

James Patterson ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาของไทยไว้ว่า ควรจะมีการปรับปรุงหลักสูตรสังคมศึกษาปรับปรุงโปรแกรมการฝึกหัดครูและควรจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาให้มากขึ้นกว่านี้